

Procedure binnen de school

1. Wie behandelt een verzoek?

Het verzoek komt doorgaans binnen bij de leerkracht. Deze speelt het verzoek direct door aan de directeur. De directeur neemt het verzoek in behandeling.

2. Beoordeling van het verzoek

Beoordeel wat voor soort verzoek het is. Dit gebeurt door de directeur van de school of diens vervanger. Gaat het alleen om inzage, of ook om rectificatie, aanvulling, verwijdering of een beperking van de verwerking? Betrokkenen kunnen soms andere termen gebruiken, dus wees hier alert op. Afhankelijk van het soort verzoek moeten andere acties ondernomen worden. Denk hierbij aan het inschakelen van de functionaris voor gegevensbescherming (FG). Betrokkenen kunnen een verzoek indienen bij de school of bij de verwerkingsverantwoordelijke (schoolbestuur).

Betrokkenen kunnen verzoeken doen, die zijn gebaseerd op de volgende rechten:

1. Recht op informatie
2. Recht op inzage in de gegevens
3. Recht op kopie van de gegevens
4. Recht op correctie en aanvulling (rectificatie)
5. Recht op vergetelheid (wissen van gegevens)
6. Recht om gegevens over te (laten) dragen (dataportibiliteit)
7. Recht op beperking van de verwerking
8. Recht om bezwaar te maken tegen de verwerking van gegevens

3. Voer een identiteitscontrole uit

Controleer de identiteit van de aanvrager voordat het verzoek verder in behandeling genomen wordt. Deze check moet **zwaarder** zijn naarmate het om meer gevoelige of zelfs bijzondere gegevens gaat. Voorkomen moet worden dat er een 'fake'-inzageverzoek gedaan wordt om zo gegevens te verzamelen. De controle kan al plaats gevonden hebben door de leerkracht als het verzoek bijvoorbeeld mondeling is binnen gekomen. De leerkracht heeft doorgaans contact met de ouder en kan een face to face verzoek controleren. Controleer of de verzoeker het gezag heeft. Ook een ouder zonder gezag heeft recht op informatie (Art. 1:377 b en c BW)¹. Indien de identiteit niet direct kan worden vastgesteld, registreer dan wanneer en welke vragen er gesteld zijn om de identiteit vast te stellen. Overleg eventueel met de Functionaris voor Gegevensbescherming.

4. Behandel het verzoek

De directeur houdt toezicht op de termijn waarin het verzoek afgehandeld moet worden. (Binnen een maand moet de school aan het verzoek voldoen. Als het een complex verzoek betreft, mag die termijn bij uitzondering één keer worden verlengd met twee maanden.) De directeur geeft aan wie het verzoek afhandelt. Dit kan de leerkracht zijn, de IB'er of de directeur zelf.

¹ Het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de school verplicht is een ouder die niet het ouderlijk gezag heeft, als hij of zij daarom vraagt, van beroepshalve beschikbare informatie te voorzien over belangrijke feiten en omstandigheden die het kind of de verzorging en opvoeding van het kind betreffen. Er zijn op deze regel twee uitzonderingen:

- de informatie wordt niet verstrekt als de school de informatie niet op dezelfde manier aan de ouder met het ouderlijk gezag zou verstrekken;
- de informatie wordt niet verstrekt als het belang van het kind zich daartegen verzet.

De directeur bepaalt of de Functionaris voor Gegevensbescherming wordt geraadpleegd of ingeschakeld.

5. Verwerk verzoek (anoniem) in register

Alle verzoeken die binnen een kalenderjaar geweest zijn worden door de directeur vastgelegd. Dit gebeurt in een klein overzicht waarin de volgende gegevens worden opgenomen:

- datum van afhandeling;
omschrijving van het verzoek;
- door wie het is afgehandeld;
- of de Functionaris voor Gegevensbescherming er bij betrokken is.
- eventuele bijzonderheden.

In het register worden geen gegevens opgenomen die herleidbaar zijn naar een persoon.

Rechten van betrokkenen

De rechten van ouder(s) en leerlingen van 16 jaar en ouder rondom het leerlingdossier staan in de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) Artikelen 12 t/m 23. Dit zijn de belangrijkste rechten van ouder(s):

1. Recht op informatie
2. Recht op inzage in de gegevens
3. Recht op kopie van de gegevens
4. Recht op correctie en aanvulling (rectificatie)
5. Recht op vergetelheid (wissen van gegevens)
6. Recht om gegevens over te (laten) dragen (dataportibiliteit)
7. Recht op beperking van de verwerking
8. Recht om bezwaar te maken tegen de verwerking van gegevens

6. Recht op informatie

De school heeft een informatieplicht. Dat betekent dat de school verplicht is om ouder(s) duidelijk te informeren over welke gegevens bewaard worden, wat zij met persoonsgegevens doet, wat de bewaartermijnen zijn en welke rechten de ouder en of leerling heeft. Dit is opgenomen in het privacyreglement.

7. Recht op inzage

Ouder(s) hebben recht op inzage in de gegevens die de school bewaart over de ouder(s) en de leerling. Hier hoeft geen reden voor te worden gegeven. Onder het inzagerecht vallen alle persoonsgegevens die door de school worden verwerkt. Dit zijn onder andere gegevens die worden verzameld, vastgelegd, geordend, bewaard of gebruikt. Ouder(s) kunnen bijvoorbeeld het volledige leerlingdossier opvragen.

8. Recht op een kopie

Ouder(s) hebben ook het recht om een kopie van het gehele dossier te vragen. De school moet dit dus geven als daarom gevraagd wordt. Een kopie kan digitaal of op papier worden verstrekt. Het niet verschaffen van een kopie is in strijd met de AVG. De school mag alleen in bepaalde gevallen kopieerkosten in rekening brengen.

9. Recht op correctie (rectificatie)

Ouder(s) hebben het recht om het leerlingdossier te laten corrigeren. Aantoonbaar onjuiste informatie moet de school bij bewijs daarvan aanpassen, verbeteren of verwijderen. In geval van discussie over de juistheid van de gegevens, neemt de school een beslissing die uitgaat van de **feiten**.

Zijn ouder(s) het niet eens met wat de school in het dossier vermeldt, maar kunnen ze dit niet bewijzen? Dan hebben ze de mogelijkheid om hun zienswijze te laten toevoegen. Ouder(s) schrijven hun mening en visie op papier en dit wordt dan aan het dossier toegevoegd.

Als de ouder daarom vraagt, moet de school ook vertellen welke organisaties op de hoogte zijn gesteld van de wijzigingen (rectificaties).

10. Recht op vergetelheid

In sommige situaties moet de school gegevens wissen als ouder(s) daarom vragen. Het gaat dan om de volgende gegevens:

- Gegevens die niet meer nodig zijn. Het bewaren van de gegevens heeft geen doel meer. Bijvoorbeeld de uitkomst van een verlopen IQ-test of het betalen van de ouderbijdrage van

een voorgaand schooljaar. Gegevens die de school nodig heeft voor de begeleiding van de leerling of voor de Onderwijsinspectie mogen niet worden verwijderd.

- Ouder(s) hebben hun toestemming ingetrokken. Ouder(s) hebben bijvoorbeeld toestemming gegeven om foto's van hun kind op Facebook te plaatsen, maar willen dat niet meer. Dan moet de school de foto's verwijderen.
- Ouder(s) maken bezwaar tegen de verwerking. Als ouder(s) het bijvoorbeeld niet eens zijn met cameratoezicht. De school moet de gegevens wissen als de rechten van ouder(s) zwaarder wegen dan het belang van de school.
- De gegevens worden onrechtmatig verwerkt. De school mag de gegevens niet verwerken, omdat er bijvoorbeeld geen grondslag is voor verwerking.
- De wettelijk bepaalde bewaartermijn is verstreken.
- Gegevens die via een app of website zijn verzameld over een leerling die jonger is dan 16 jaar.

Vanwege een aantal wettelijke bewaartermijnen geldt het recht op vergetelheid niet volledig voor leerlingdossiers.

De school is ook verantwoordelijk voor gegevens die aan derde partijen gegeven zijn. Worden er gegevens gewist? Dan moet de school ervoor zorgen dat deze gegevens ook bij die derde partijen worden gewist.

11. Gegevens overdragen (dataportabiliteit)

Ouder(s) hebben het recht om **digitaal bewaarde gegevens** over hun kind over te dragen aan een andere school of organisatie. Ouder(s) mogen ook van de school vragen om de gegevens direct over te dragen. De informatie moet gestructureerd en duidelijk zijn en moet makkelijk te verwerken zijn door de andere organisatie. Dit recht geldt niet voor het papieren dossier. Cijfers, rapporten, beoordelingen, schooladviezen, verslagen van gesprekken, voortgangadviezen, toets- en examenresultaten vallen buiten het recht van dataportabiliteit: dit zijn beoordelingen van medewerkers over verrichte werkzaamheden en taken van de leerlingen (voor zover die gegevens al aan te merken zijn als persoonsgegevens).

Voor het onderwijskundig rapport (OKR), dat naar aan de nieuwe school wordt overgedragen, geldt een aparte regeling op basis van onderwijswetgeving: voor iedere leerling die de basisschool verlaat, maakt de basisschool een OKR dat aan de vo-school (waar de leerling naar toe gaat) wordt geleverd. Ouders hebben wel het recht van inzage in dat OKR, maar dat OKR hoeft niet in de vorm van een digitaal bestand te worden geleverd aan ouder(s).

12. Recht op beperking van de gegevens

Ouder(s) mogen aan de school vragen om tijdelijk geen gegevens te verwerken als zij gevraagd hebben om een aanpassing. De school moet dan eerst controleren of hun gegevens kloppen. Totdat daarover is beslist worden die betwiste gegevens niet gebruikt door de school. Ouder(s) hebben daarmee meer zeggenschap over de gegevens van hun kinderen.

13. Recht op bezwaar

Willen ouder(s) niet dat de school bepaalde gegevens verwerkt? Dan mogen ouder(s) hiertegen bezwaar maken. Er moet dan sprake zijn bijzondere persoonlijke omstandigheden die zwaarder wegen dan het belang van de school om die persoonsgegevens van de leerling/ouder(s) toch te gebruiken.

De school moet dan een nieuwe afweging maken tussen de privacybelangen van de leerling en de belangen van de school. In de tussentijd mogen geen gegevens worden verwerkt. Dit geldt niet voor gegevens die de school volgens de wet moet verwerken.

Verzoek indienen

Willen ouder(s) gebruik maken van één van bovenstaande rechten dan kunnen ze dit mondeling of schriftelijk aanvragen bij de directeur. Binnen een maand moet de school aan het verzoek voldoen. Als het een complex verzoek betreft, mag die termijn bij uitzondering één keer worden verlengd met twee maanden. Daarvan krijgen ouder(s) binnen een maand bericht. Weigert de school dit verzoek? Dan krijgen ouder(s) een brief met daarin de reden van weigering.

Kosten

De school vraagt geen geld voor een verzoek om bijvoorbeeld een kopie, aanpassing of het wissen van informatie. De uitzondering hierop is als het verzoek ongegrond of buitensporig is. Dit kan het geval zijn als ouder(s) bijvoorbeeld elke week om een correctie vragen of wanneer het heel ingewikkeld of duur is om een kopie te maken. In dat geval mag de school een redelijke vergoeding vragen of het verzoek weigeren.

16 jaar en ouder

Bovenstaande rechten rondom het leerlingdossier zijn in beginsel rechten van de leerling zelf. Voor leerlingen onder de 16 jaar treden ouder(s) op als wettelijk vertegenwoordiger. Dat betekent dat een leerling vanaf 16 jaar zelf mag beslissen over zijn leerlingdossier en dus ook zelf inzage hoort te vragen. De ouder(s) kunnen alleen met toestemming van de leerling zelf over het gehele dossier beschikken. De school heeft overigens wel de plicht, op basis van de Wet Voortgezet Onderwijs, om ouder(s) op de hoogte te stellen over de studievoortgang van hun kind zolang dit minderjarig is, dus tot hun kind 18 is.